

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА:
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ**

МАТЕРІАЛИ
ШОСТОЇ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

ОДЕСА-2017

УДК 334.716 (043.2)

ББК 65.29

Економіка підприємства : сучасні проблеми теорії та практики :
Матеріали шостої міжнар. наук.-практ. конф., 22-23 вересня 2017 р. –
Одеса, Атлант, 2017. – 324 с.

Для студентів економічних спеціальностей, викладачів, аспірантів
і докторантів вищих навчальних закладів, підприємців і працівників
управлінської діяльності підприємств та організацій

Укладачі:

- доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки
України, завідувач кафедри економіки підприємства та організації
підприємницької діяльності ОНЕУ Янковий О.Г.

- доктор економічних наук, професор кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності ОНЕУ Сталінська О.В.

- доктор економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності ОНЕУ Семенова В.Г.

- кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності ОНЕУ Бабій О.М.

- кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності ОНЕУ Гамма Т.М.

- кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності ОНЕУ Дегтярьова О.О.

- кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності ОНЕУ Єгупов Ю.А.

- кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності ОНЕУ Літвінова В.О.

- кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства та
організації підприємницької діяльності ОНЕУ Танасюк І.М.

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції з
незначною загальною правкою укладачів

ISBN 978-966-2361-93-3

© Одеський національний
економічний університет. 2017

Котиш О.М.

к.е.н, доцент,

Мілько І.В.

к.е.н, доцент

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (Україна)

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах розвитку світової економіки, яка характеризується процесами глобалізації та інтернаціоналізації значно посилюється взаємозв'язок між суб'єктами господарювання різних країн. З одного боку ці процеси надають додаткові можливості для розвитку міжнародної торгівлі, а з іншого – зростає ступінь негативного впливу і ризику невизначеності для українських підприємств, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність (далі – ЗЕД). Тому ключовою проблемою теоретичного і практичного спрямування є розробка науково обґрунтованих підходів до оцінювання рівня впливу ризиків, в процесі здійснення ЗЕД.

Огляд наукових джерел [1-8] показав, що у вітчизняній і зарубіжній літературі не існує єдиного підходу до вирішення даних питань. Так, оцінюванням ризиків у ЗЕД займалися такі науковці як: Архипова А., Євтеєва А., Клапкова М. Кудрявцева А., Лімітовській М., Макарова Г., Парамонова М., Перерва П., Петрова С., Савлук М., Стаханова В. і т.д. Незважаючи на значні наукові доробки, присвячені оцінюванню та мінімізації ризиків господарської діяльності, деякі аспекти залишаються маловивченими і вимагають подальшого комплексного дослідження.

Таблиця

Аналіз методів оцінювання ризиків ЗЕД

Методи	Характеристика	Переваги	Недоліки
Статистичний	Дозволяють виявити потенційну вірогідність появи збитків, базуючись на статистичній інформації попереднього періоду.	Дають можливість систематизувати різні можливі ситуації і параметри в межах одного підходу.	Потребують імовірнісних характеристик [5], та ґрунтується на ретроспективній інформації
Експертних оцінок	Даний метод є сукупністю логічних і математико - статистичних методів для аналізу відповідей кількох фахівців. Сутність даного методу полягає в отриманні кількісних оцінок ризиків на основі обробки результатів опитування експертів [6].	Доцільність використання у разі відсутності необхідної статистичної інформації	Певна проблема у виборі фахівців для опитування та суб'єктивізм фахівців
Метод аналогів	До методу аналогів вдаються, якщо інші методи неможливі. У роботі оцінювач аналізує базу	Аналізує бюджетні ризики, є доцільним, навіть	Використовується для аналізу у віддаленому

	даних схожих об'єктів, щоб відстежити характерні взаємозв'язки і спроектувати їх на об'єкт оцінки	якщо застосування інших методів оцінювання неприйнятне.	майбутньому, лише за наявності необхідної інформаційної бази [5].
Метод аналізу доцільності витрат	Орієнтований на ідентифікацію потенційних зон ризику у ЗЕД. На базі типового переліку деталізованих витрат можна скласти докладний контрольний перелік для конкретної зовнішньоекономічної операції (проекту) або її елементів.	На основі статей витрат підприємства з максимальним ризиком, можна знайти шляхи зниження або уникнення цього ризику [7]	Ризик аналізують як цілісну величину, при цьому його складові не аналізуються.
Аналітичний	Спрямовані на прогнозування можливих збитків за допомогою математичних моделей. Зазвичай застосовуються для оцінки ризиків інвестиційних проектів. До аналітичних методів відносять аналіз чутливості, метод коригування норми дисконту з урахуванням ризику	Методи поширені у практичному використанні, так як дозволяють прослідкувати зміну підсумкового показника при зміні початкових параметрів .	Залежить від базової ставки дисконту

З огляду на актуальність даної теми, метою даного дослідження є розвиток методики оцінювання ризиків у ЗЕД.

Огляд наукової літератури [1-8] показав, що на сьогодні, одним з найбільш дискусійним питанням є термінологічна невизначеність поняття «ризик у зовнішньоекономічній діяльності». На основі проведеного раніше теоретичного дослідження [1] економічну категорію «ризик у ЗЕД» розглядають як ймовірність настання несприятливих наслідків для суб'єктів господарювання пов'язаних з впливом мікро- і макрофакторів, які виникають як у країнах перебування контрагентів, так і в третіх країнах, пов'язаних із здійсненням зовнішньоторговельних операцій за обраною альтернативою [1].

Для здійснення ЗЕД першочерговим завданням для підприємства є вимірювання рівня впливу ризику. Аналіз джерел [1-8] дозволив виявити різні методи оцінювання ризиків у ЗЕД, які базуються на різних якісних та кількісних характеристиках. Аналіз методів оцінювання ризиків ЗЕД, представлені у таблиці.

Таким чином, ефективним варіантом оцінки ризиків у ЗЕД можна вважати комбінацію статистичного та експертного методів оцінювання. Кількісна та якісна оцінка ризику у ЗЕД дозволяє з багатьох варіантів вибрати найбільш доцільне рішення, що є обґрунтованим і забезпечує досягнення потрібного результату, при цьому отримуючи найменші сукупні витрати і враховуючи інтереси всіх учасників зовнішньоекономічної діяльності.

Література

1. Котыш Е. Н. Теоретические аспекты определения понятия риска во внешнеэкономической деятельности / Котыш Е. Н., Костенецкая Т. Г. // Эффективне управління економікою: інформаційні технології, маркетинг, бізнес [текст]: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, 8 грудня 2015 р., Черкаський державний технічний університет. – Черкаси: Видавничий дім «Гельветика», 2015. – 225 с. (С. 20-24).
2. Класифікація та оцінка ризиків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.estimatica.info/assessment/standards-and-methods/85-postavit-na-kartu-klassifikatsiya-i-otsenka-riskov>.
3. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій/ Назарчук Т. В., Косіюк О. М. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 568 с.
4. Федотова К. В. Аналіз ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємства, 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/28_NPM_2013/Economics/2_145272.doc.htm
5. Верес О. М. Управління ризиками в проектній діяльності / Верес О. М., Катренко А. В., Рішняк І. В., Чаплига В. М. - Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. – с. 38 – 49.
6. Бюджетна система : підручник/ за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; Тернопіль : Економ. думка. 2012-871 с.
7. Караєва Н. В., Войтко С. В., Сорокіна Л. В. – К. : Альфа Реклама, 2013. – 306 с.
8. Донець Л. І. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://westudents.com.ua/glavy/22706-65-metod-analzu-dotslnost-vitrat.html>

Кошельок Г.В.

к.е.н., доцент,

Малишко В.С.

к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет (Україна)

ОСНОВНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

З'ясувавши фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства, потрібно визначити, наскільки ефективно воно здатне їх використовувати, порівняно зі своїми конкурентами, тобто оцінити рівень його конкурентоспроможності.

Оцінка конкурентоспроможності підприємства представляє собою складне багатофакторне завдання, яке зводиться до інтерпретації та оцінки комплексу показників, що характеризують різні сторони діяльності підприємства, що формують його конкурентоспроможність [1, с. 183]. Така оцінка дає можливість визначити сильні та слабкі сторони підприємства, виявляти його приховані потенційні можливості і, відповідно до цього,